

Zalacsány az újkorban

A múlt század első felében szabályozták a Zala-folyót, így megszűntek a nádasok és megszűnt az áradás veszélye.

A múlt század végén megépült a Zalacsányon áthaladó Balatonszentgyörgy – Zalabér – Batyki vasútvonal, mely valóságos forradalmat jelentett a teherszállítás és a személyszállítás számára.

Szintén a múlt században épült a kövesút Zalaapáti és Zalaszentgrót között, majd ezen a vonalon 1964-1965-ben elkészült a műút.

Az 1900-as évek elején a Csányhoz tartozó Öreghegyen – amely Bókaháza irányában feküdt – legalább 20-25 család élt. Az ott kialakult kedvezőtlen körülmények miatt ezek a családok kénytelenek voltak Zalacsányba költözni.

Tilaj irányában, a falu felett lévő dombtetőn feküdt Cser-puszta, gr. Batthyány József majorja. Lakói 1945 után falut akartak alapítani Cser-pusztából, de mivel ez nem lett volna fejlődésre képes, Zalacsányba költöztek.

1945 előtt a vasúttól a Zaláig eső részen feküdt Belső Csány. Ettől 1 km-re, a hivatalos postaútig, a mai Külső Csány helyén az összes földterület urasági szántóföld volt. A postaút mentén csak az anyatemplom, a temető és uradalmi épületek: kastélyok és cselédházak álltak. Az anyatemplomig vezető szekérúton hatalmas nyárfák álltak, melyeket később kivágtak.

A falut 3 földesúr tartotta kezében. 1945 után felborult a földesúri életforma. A volt urasági épületek eltűntek, vagy átalakultak, a cselédlakásokat lebontották. Gr. Batthyány József kastélya tanító lakás lett, Malatinszky Ferenc kastélya pedig az állami erdészet tulajdonába került.

1945 után, a földosztást követően a földhöz jutott nép nagy iramban elkezdett építkezni. Ekkor a vasúttól Tilaj felé haladva új utcák születtek: Ady Endre út (Belső Csánytól az anyatemplomig), Szabadság utca (a vasúttal párhuzamosan), Csány László utca (Kehida-Zalacsány műút mentén) és Arany János utca (a Bókaháza felé emelkedő domb alján).

1945 után Zalacsány végén létesítettek egy új temetőt, mivel a régi temető a földosztás után a falu szívébe került. 1986-ban a régi temetőt rendbe hozták és Kegyeleti Parkká nyilvánították.

Az új temetővel szemben látható egy családi sírbolt, ahol a Csány család ősei nyugszanak. 1959-1960-ban megindult a termelőszövetkezeti mozgalom. 1968-ban Tilaj, Ligetfalva, Almásháza és Örvényes is csatlakozott a zalacsányi termelőszövetkezethez. A TSZ épületek magvát a falu északi végén a gr. Batthyány Pál féle urasági épületek adták. A TSZ irodája a Csány László utcában helyezkedett el.

1974-ben megszűnt a vasúti forgalom a Zalacsányon áthaladó vasútvonalon. Ennek következtében kiszélesedett a közúti forgalom. 1970-ben elkészült a 76-os főút, amely fontos tényező lett a falu idegenforgalmában.

A vasúti töltés helyén 1978-1979-ben megkezdődött a telkesítés. Itt Vasút utca néven egy új utca alakult. 1989-ben megkezdődött a meleghegyi és Rákostetői részen a parcellázás. Ezeknek a telkeknek nagy részét németek és osztrákok vették meg.

1990-től a település dinamikus fejlődésnek indult főleg iparilag. Sok középülettel és lakóházzal gyarapodott a falu.